

 OPEN ACCESS WEEK 2020

Open with Purpose:
Taking Action to Build Structural
Equity and Inclusion

OCTOBER 19-25

Accesul deschis pentru facilitarea cercetării și informării pe timp de criză

MASA ROTUNDĂ ONLINE

„ACCESUL DESCHIS – CONSTRUIREA ECHITĂȚII STRUCTURALE ȘI A INCLUZIUNII”

21 octombrie 2020, ora 10:00

**Nelly Țurcan, dr. hab., prof. univ.,
Universitatea de Stat din Moldova**

Ce este o criză?

- Situații dificile sau periculoase care necesită o atenție serioasă
- Un eveniment în mare parte neașteptat, care periclitează funcționarea neobișnuită a unei instituții, având ca rezultat un impact negativ asupra instituției și imaginii acesteia
- *Crizele se referă la evenimente bruște neplanificate care provoacă tulburări majore în organizație și declanșează un sentiment de teamă și amenințare în rândul angajaților*
- 14% din crize apar brusc, din motive accidentale
- 86% sunt determinate de cauze mai mult sau mai puțin previzibile

Caracteristicile de bază ale unei situații de criză

Caracter surprinzător

Incertitudinea și insuficiența informației

Rapiditatea desfășurării evenimentelor

Pierderea controlului

O atenție sporită din partea publicului intern și extern

Tentația de adoptare a mentalității și a comportamentului de „asediu”

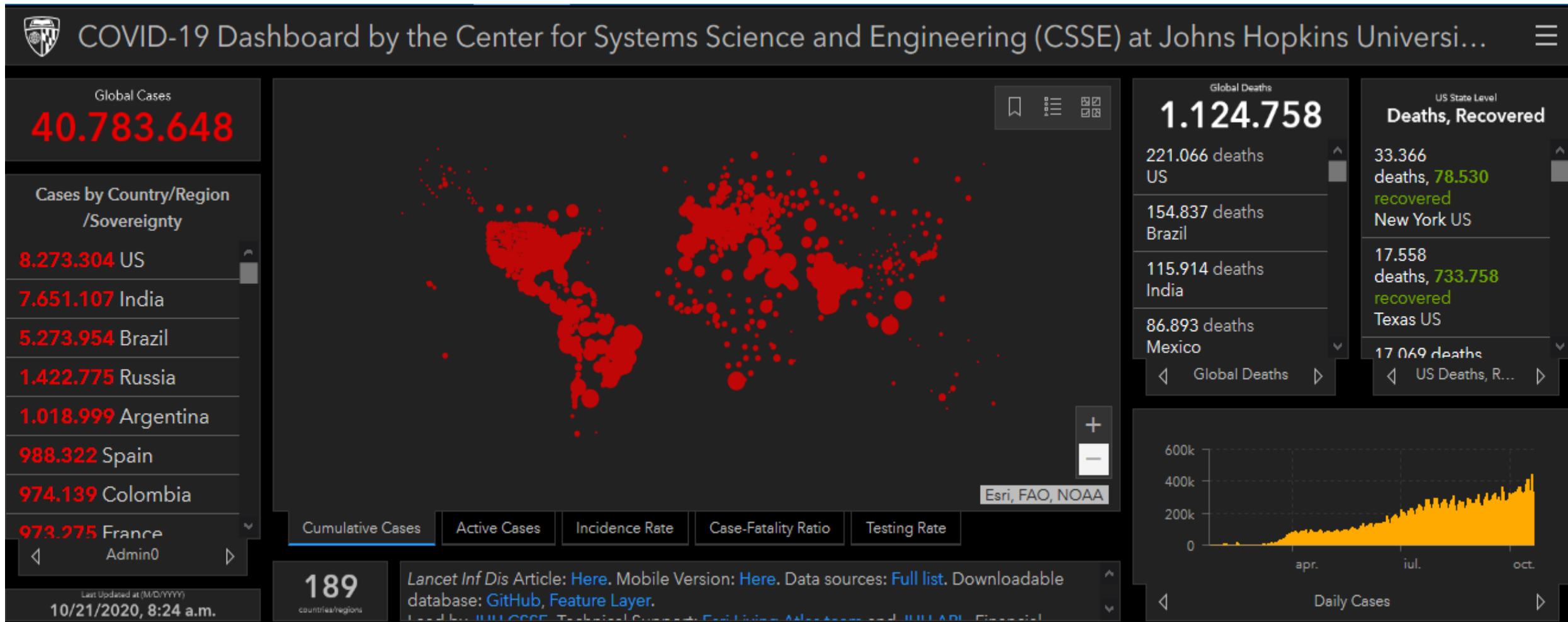
Prezența panicii

Necesitatea de a soluționa problema pe arena publică

„Crizele nu se sfârșesc cu adevărat niciodată”

(Doug Newson et al., 2003)

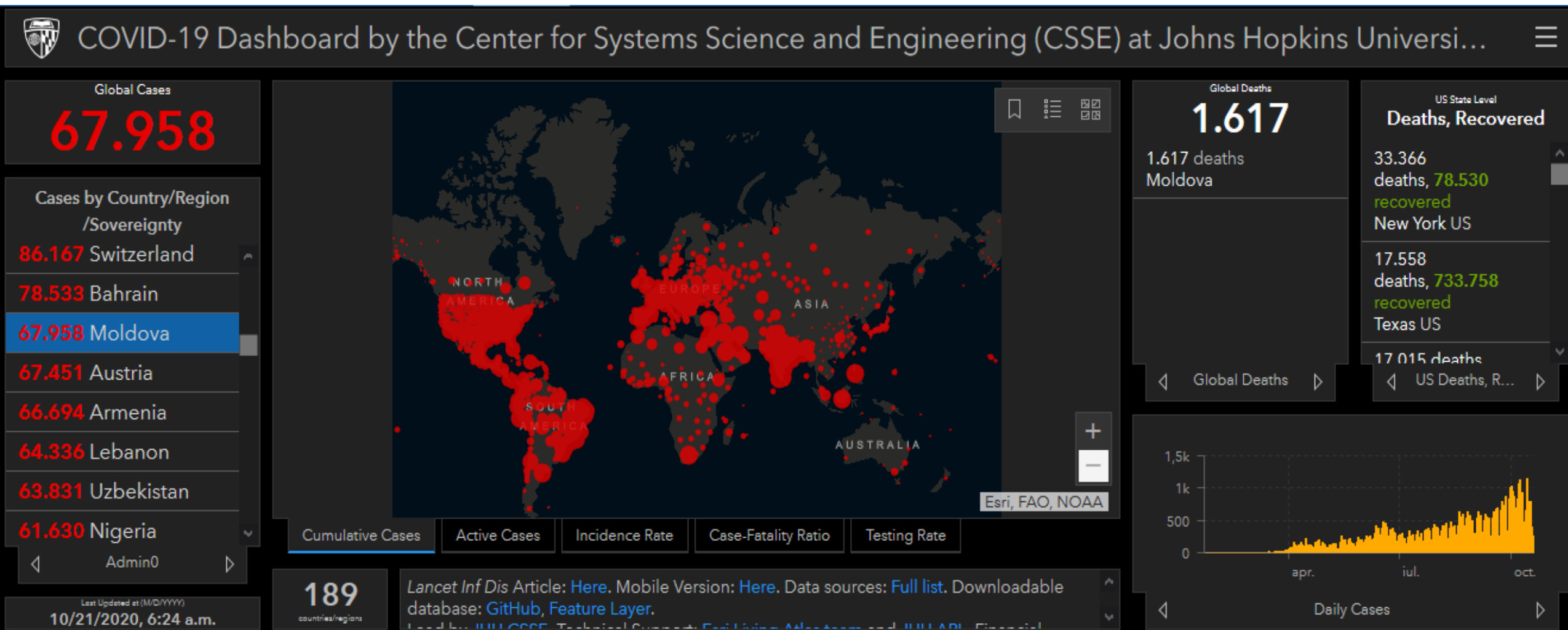
Astăzi, însă bibliotecile s-au confruntat cu o criză care a afectat toate organizațiile, instituțiile, toți oamenii de pe glob

Sursa: <https://coronavirus.jhu.edu/map.html>

La data 21.10.2020

Situația în Republica Moldova

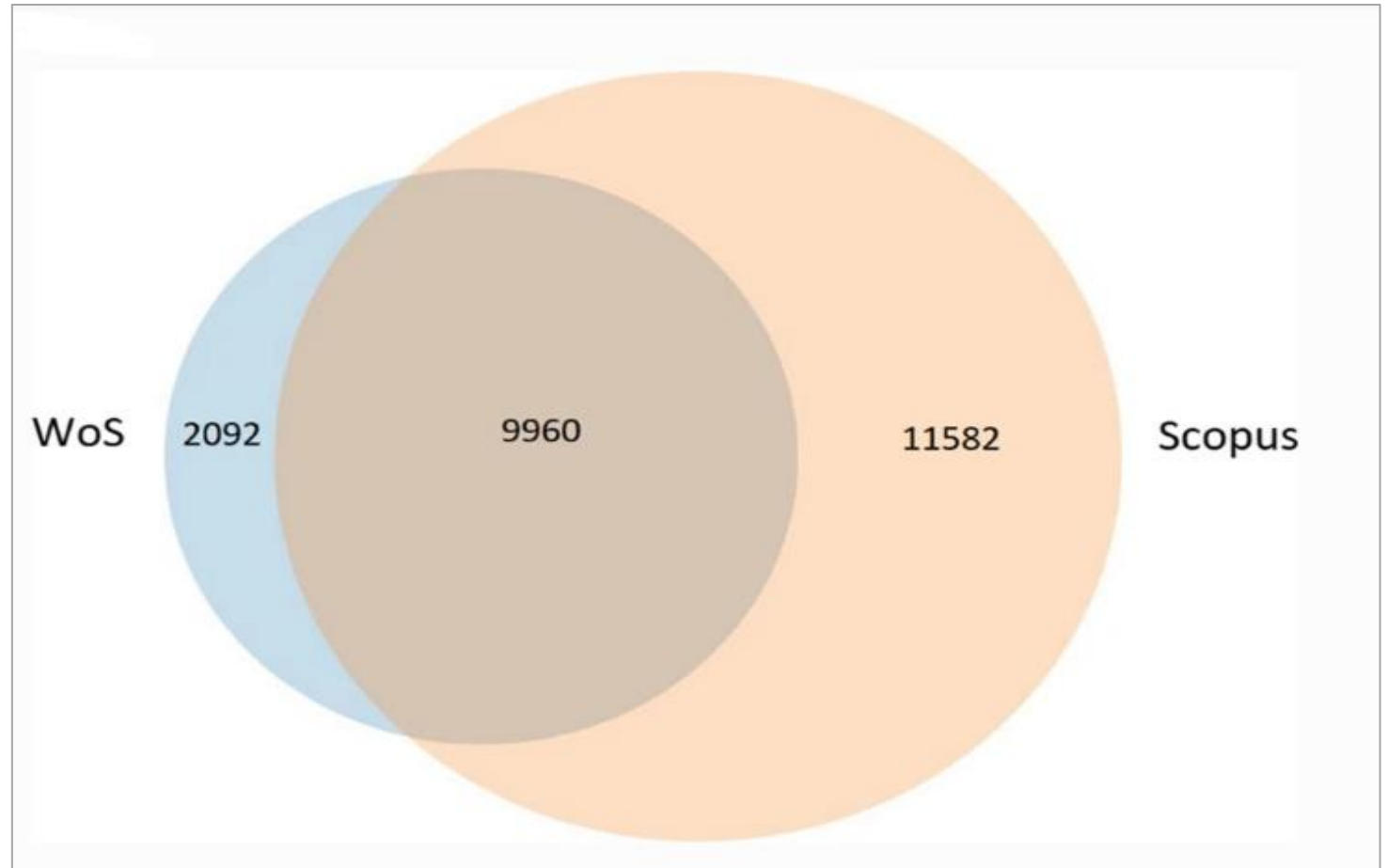

Sursa: <https://coronavirus.jhu.edu/map.html>

La data 21.10.2020

Coronavirus arată valoarea accesului deschis

- Criza actuală pune accentul pe importanța științei deschise
- Criza actuală a demonstrat valoarea accesului deschis la cercetare, precum și dezavantajele secretului
- Cercetătorii susțin că au beneficiat de un nivel de partajare de date fără egal despre noul virus

Publicarea lucrărilor în bazele de date majore legate de Covid-19
Mai mult de 80% (83% în Scopus, 89% în WoS) din lucrările Covid-19 sunt cu acces deschis (publicate în perioada ianuarie-iunie 2020)

Sursa: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11192-020-03675-3>

Știința deschisă este esențială pentru lupta împotriva COVID-19

- Este nevoie de o comunicare științifică transparentă și deschisă, care să nu afecteze intimitatea oamenilor
- Este imperativ să valorificăm inovația științifică și să respectăm principiile deschiderii și incluziunii în procesele care creează soluții la o amenințare gravă pentru sănătate care poate reprezenta provocări semnificative pentru omenire
 - politicile științifice deschise pot elimina obstacolele în calea fluxului liber de date și idei de cercetare
 - provocări în partajarea globală și colaborarea datelor de cercetare
 - factorii de decizie politică trebuie să asigure modele adecvate de guvernare a datelor, standarde interoperabile

Acces deschis la surse științifice în timpul crizei

- Acces la informații științifice cu cât mai puține bariere posibile
- Pe platforme naționale ar trebui incluse informații despre acest subiect
- De exemplu, constând din:
 - Sfaturi pentru publicarea articolelor și a rezultatelor cercetării
 - Sfaturi pentru găsirea informațiilor de cercetare (deschise) despre COVID-19
 - Sfaturi pentru a contribui la îmbogățirea informațiilor de cercetare despre COVID-19
- Site-ul național olandez care oferă informații pentru cercetători despre avantajele accesului deschis la cercetarea finanțată public
 - <https://www.openaccess.nl/en/open-access-to-covid-19-and-related-research>

Resurse în sprijinul Accesului Deschis

- Pentru oamenii de știință și instituțiile care doresc să-și disemineze materialele relevante privind COVID-19, virologie și sănătate publică, dar care nu știu cum să facă acest lucru în mod concret
 - Curricula UNESCO privind accesul deschis pentru bibliotecari și cercetători [Open Access curricula for librarians and researchers](#)
 - Modulul 5 „Împărtășirea muncii dvs. în acces deschis” [Sharing your Work in Open Access](#)

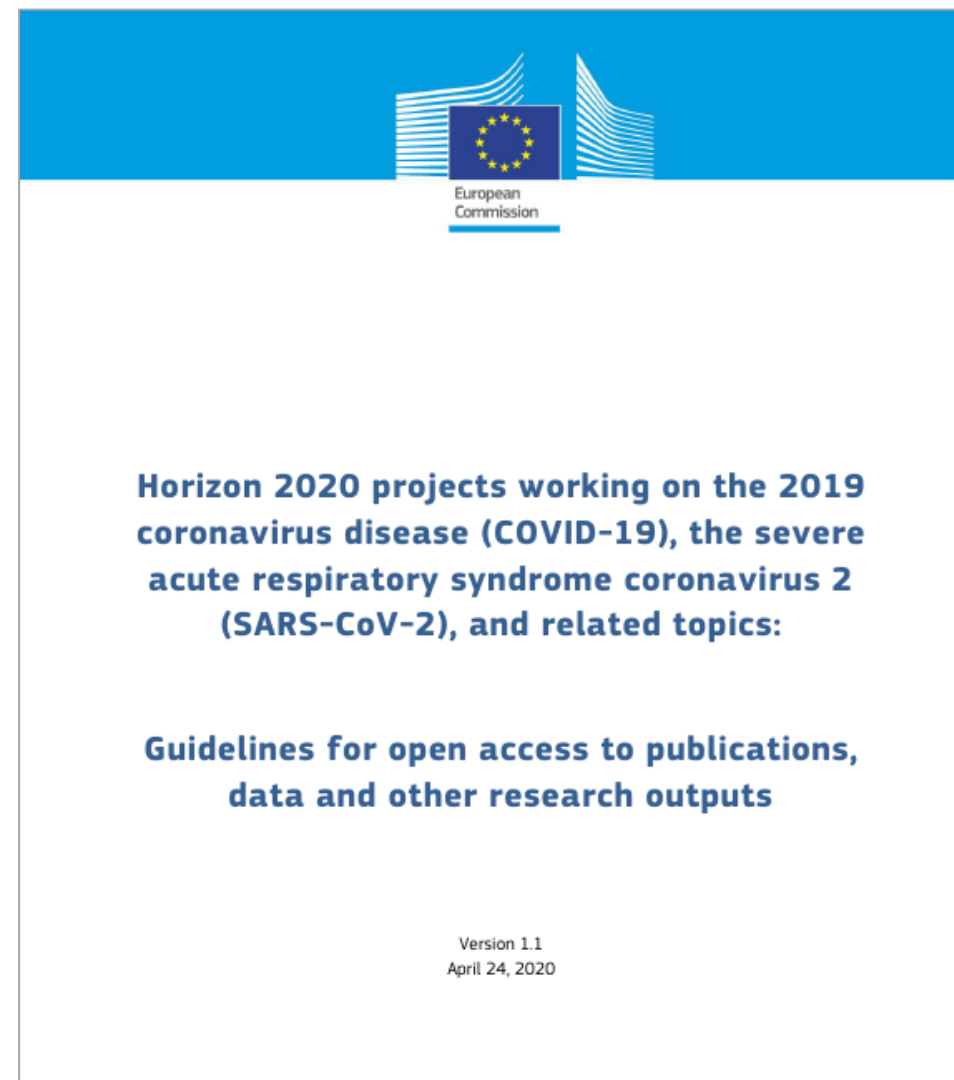

- **UNESCO Policy Guidelines for the Development and Promotion of Open Access** (*Orientările de politici ale UNESCO pentru dezvoltarea și promovarea accesului deschis*)
 - facilitează înțelegerea celor mai importante aspecte ale accesului deschis,
 - țările să-și poată evalua propriile situații în ceea ce privește comunicarea științifică în cadrul accesului deschis,
 - să selecteze politicile și să le conecteze la sistemele lor naționale de cercetare.
- UNESCO **Open access to facilitate research and information on COVID-19**
- Recomandarea UNESCO privind știința deschisă (Proiect) **UNESCO draft recommendation on Open Science**

Comisa Europeană

- Document de orientare [Guidelines for open access to publications, data and other research outputs](#), care include orientări specifice cu privire la:
 - Principiile FAIR
 - Acces deschis la publicații
 - Acces deschis la date
 - Planuri de gestionare a datelor
 - Alte rezultate ale cercetării

Inițiative în susținerea Accesului Deschis în perioada de criză

- În ianuarie 2020 117 organizații au semnat o declarație privind partajarea datelor de cercetare și a rezultatelor relevante pentru noul focar de coronavirus [Sharing research data and findings relevant to the novel coronavirus outbreak](#)
- În aprilie 2020 a fost lansat angajamentul [Open COVID Pledge](#)
- Platforme online pentru facilitarea colaborării cercetătorilor din întreaga lume, de exemplu:
 - În aprilie 2020 a fost lansat Portalul CE [COVID-19 data portal](#)

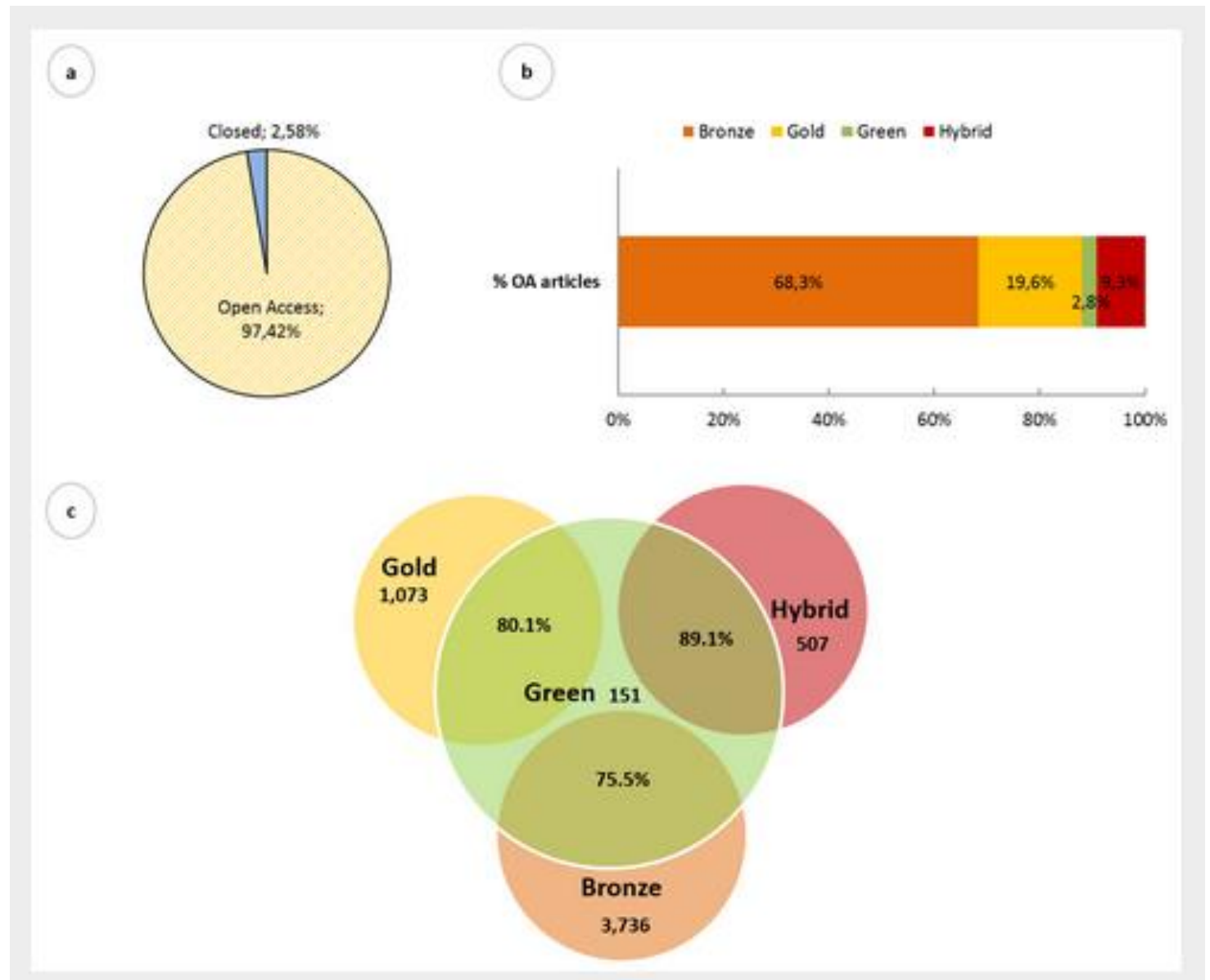

- Universitățile din întreaga lume discută cu editorii importanți pentru a face literatura științifică, dar și resursele lor didactice disponibile în acces deschis
- Mulți editori răspund pozitiv la aceste inițiative și își deschid revistele, articolele și materialele didactice pentru toată lumea

Time period	Non-open access	Open access	% Open access
2015–2019	7,140,116	2,902,948	28.90%
Non-COVID-192020	461,811	217,789	32.04%
COVID-192020	825	2576	75.74%

- Studiul: Globalismul științific în timpul unei crize globale: colaborare în cercetare și publicații cu acces deschis privind COVID-19
- Frecvențele publicațiilor OA și non OA pentru articolele publicate între 2015 și 2019, pentru articolele non-COVID-192020 și pentru articolele COVID-192020
- Sursa: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10734-020-00589-0>

- Lucrări referitoare la SARS CoV-2 găzuite de PubMed publicate în primul trimestru (Q1) al anului 2020 și informațiile cu privire la accesul deschis (OA)
- (a) Proportia lucrărilor OA publicate în timpul pandemiei SARS CoV-2.
- (b) Rata de publicații în funcție de modul lor de publicare în OA.
- (c) Numărul de copii prezente în diferite depozite în funcție de fiecare tipologie OA.
- (Date extrase din PubMed: 1 Ianuarie – 23 Aprilie 2020, 6.223 de articole).

Sursa: <https://f1000research.com/articles/9-649>

Care este rolul bibliotecilor în perioade de criză?

Rolul bibliotecilor în perioada de criză

- Biblioteci închise de la mijlocul lunii martie, care s-au concentrat pe oferirea de servicii virtuale:
- serviciile de cărți electronice,
- cărți audio,
- streaming (o tehnologie multimedia prin care transferul de date de la sursă la o destinație este perceput ca un flux continuu),
- tutorat online,
- servicii de referințe la distanță,
- acces la baze de date,
- susținerea învățării la domiciliu etc.

Utilizarea resurselor în Acces Deschis!

Acces la resurse prin biblioteci digitale

- *Manifestul IFLA / UNESCO pentru Bibliotecile Digitale (21.09.2015)*
 - *Misiunea unei biblioteci digitale este de a oferi acces direct la resursele de informații, atât digitale cât și non-digitale, într-un mod structurat și cu autoritate și, astfel, la link-ul de informații tehnologice, educative și culturale aflate în serviciul bibliotecii contemporane*
- Statisticile din bibliotecile electronice de top din lume mărturisesc semnificația lor culturală
- De exemplu, [Europeana](#), o bibliotecă virtuală pan-europeană, acordă utilizatorilor săi accesul la aproape 58 de milioane de conținut digital în fiecare an

IFLA

- [Key Resources for Libraries in responding to the Coronavirus Pandemic](#)
 - Înțelegerea COVID-19 și răspândirea sa
 - Gestionarea lucrărilor la distanță
 - Reatribuirea resurselor bibliotecii
 - Deschiderea bibliotecilor
 - Organizarea de evenimente și activități
 - Promovarea igienei
 - Păstrarea personalului în siguranță
 - Comunicarea publică etc.

Pandemic Resources for Academic Libraries: Home

Updated information, professional development, and resources to support academic and research library personnel during a pandemic.

[Home](#)[Distance Education and Engagement](#)[Self-Care and New Ways of Working](#)[Collection Maintenance](#)[Free Time? Free Learning!](#)[Preparing to Reopen](#) ▾[Government Resources](#)[ALA Resources](#)[Community Resources](#)

ALA and ACRL are committed to supporting our members, staff, and all librarians and library workers during these uncertain times. Now more than ever, academic and research librarians and libraries are essential to a thriving global community of learners and scholars. This resource guide was created by ACRL to support the academic and research library community during global public health crises. The guide features resources for distance education and engagement, free professional development resources, best practices, and up-to-date information from public health officials.

ALA Statement on Library Closures

ACRL Statement on Academic Libraries and COVID-19

<https://acrl.libguides.com/pandemic>

Free digital resources during the coronavirus situation

As our country is battling the Coronavirus and Leiden

Catalogue

Books, articles, databases et

Sign in

Using the Library

Corona

Library services during the coronavirus situation

Free digital resources during the

See also

Resources on COVID-19

Library services during the coronavirus situation

Viziunea SPARC Europe

- Viziunea SPARC Europe privind Știința Deschisă în era Coronavirusului [Open Science in the era of the Coronavirus: The SPARC Europe View](#)
- Să ne ajutăm pentru a oferi o infrastructură și un sistem de publicare care este pregătit pentru crizele mai mari pe care nu le-am confruntat încă
- Trebuie să eliminăm barierele, cum ar fi prețurile ridicate de publicare OA și embargourile
- Avem nevoie de licențe deschise
- Mai multe date de cercetare FAIR partajate și o infrastructură științifică deschisă durabilă pentru a ne susține eforturile în viitor
- Mai multe resurse pentru educație deschisă pentru a îmbunătăți accesul la educație pentru toți în vremurile bune și rele

- „Bibliotecile, instituțiile de cercetare, comunitățile și societățile științifice, finanțatorii și furnizorii de servicii pot face împreună această schimbare concertată - deoarece suntem cu toții afectați de aceasta. Trebuie să facem acest lucru dezvoltând politici și servicii puternice de sprijin și de infrastructură care să ofere rezultate de cercetare cu acces deschis pentru toți la un preț accesibil. Merităm să trăim într-o lume în care putem depinde de faptul că cercetătorii noștri au acces în timp util la informațiile și la cunoștințele de care au nevoie pentru a combate bolile și problemele majore ale lumii”.
- „Nevoia de acces deschis global este evidentă și este în mâinile noastre ...”.
- „Guvernele, finanțatorii, bibliotecile și comunitățile de cercetare: trebuie să deblocăm cercetarea noastră pentru știință, cultură și societate”.

SPARC EUROPE

[Open Science in the era of the Coronavirus](#)

**Mulțumesc pentru
susținerea Accesului Deschis!**

Mulțumesc pentru atenție!
tsurcannelly@gmail.com